

VAL GHEORGHIU

SECVENȚE FRANCEZE

Prefață de Alexandru Călinescu

Desenele autorului

INSTITUTUL EUROPEAN
2009

De ce nu aș... face trotuarul și la Tours! Cum îl fac și la Iași. Mde, a face trotuarul, pardon, știți doar, eticheta interbelică aplicată, vai, unei meserii pe cât de vechi, pe atât de rușinoase. Personal însă convertindu-i de mult frivolitatea în mereu inocentă deambulare, nesățioasă de spontan și imprevizibil. Așadar, trotuarul de la Tours, unul din frumoasele orașe ale Franței, gazdă (nevisată) pentru o lună, provocatoare și tandră ca o veritabilă curtezană de rasă.

Da, dar să fac Avenue Grammont cu mocasinii de Lăpușneanu e, parcă... Așa că nu pot rezista tentației de a intra în briantele Galeriei Lafayette și a-mi cumpăra mocasini pe măsură (o să-i vedeți pe... Lăpușneanu). Cu o zi înainte, admirînd vitrinele Galerieilor (cu cele mai frumoase manechine întîlnite vreodată), mă fixasem deja pe una din elegantele perechi, ideale, mi-am zis, deambulărilor. Simplu: intru, probez, achit (pipărat!) și, încălțat cu noutatea, îmi încep... meseria.

Evident, mă așteaptă și altceva: castelele de pe Loara, galeriile, vizitele, mesele, revenirea în Parisul muzeelor, dar de ce aș renunța, nu?, la pasiunea veche de cînd e trotuarul...

O minimă precizare: transcriu bruioanele, fără cosmetizări, subite, calde. Cruditatea clipei. Ireproșabilă în sine.

Și încă una (pentru care cer deja scuze): menținerea frecvenței superlativelor. Explicabilă...

Pe bancă, în bulevard Grammont. Pe altă bancă, la oarecare distanță, o femeie... bine, frumusețe franceză tipică, picior peste picior, gambe colosale... Patruzeci, cincizeci de ani? Îngîndurată, posac îngîndurată. O secundă îi captez privirea, dar masca posacă rezistă. Repet atacul. Aceeași mască. Din spatele ei apare brusc... masculul (observați depreciativul gelosului). Zvîcnetul ei fericit. Acum are douăzeci și cinci. Rămîn (și mai bătrîn) pe bancă.

Sacru/ profan. În imensa catedrală St. Gatien, misă amplă, cu sute de tourinezi. În lungile bănci, îmbrăcați elegant. Scenariu bine cunoscut de toată lumea, desigur, dirijat însă, discret, de un personaj lung, lung, cu alură de (chiar) dirijor. Aceeași solemnitate refăcând, probabil, pe cea de acum patru sute de ani, vârsta copleșitorului dom. Doar la sugestia dirijorului, cei prezenți fac semnul crucii. (A propoz: nu văd pe nimeni făcând cruce pe stradă. Ieșire în soare. Încotro? A, iată, la câteva sute de metri, pe crudele peluze verzi ale parcului central, alt scenariu. Filmări pentru o peliculă ce să refacă altă vîrstă, cea napoleoniană? Corturile albe, zeci, au ceva din preambulul unei iminente bătălii. Nu. E, pur și simplu, ediția anului 2004 a periodicului Vitiloire. Vinurile Franței! Îți cumperi (3 euro) la intrare un nahar însemnat Vitiloire, și ai acces la toate corturile. Cu politețe nativă, patronii vinurilor, la patru ace (anturați de șoldoase pivnicere), îți toarnă zgîrcit (e doar o degustare, nu?) din licorile paradisiace, întrebîndu-te din ochi: Ei?! Gratulări de rigoare. După... bifarea primelor zece standuri, corturile nu mai sunt defel napoleoniene, par ademenitoare alcovuri desfrîdate. Să te crucești, nu alta...

O fugă (cea din „Preludiile pentru orgă” ale lui Saint-Saëns?) la Orleans, pentru Muzeul de Artă. Sustrăgîndu-se regulei (mai toate marile muzee franceze sînt foste edificii civile), acesta își etalează capodoperele în clădire specifică, ideală ireproșabilei panotări. Parcurgînd palierele, parcurgi traseul de la Velázquez la Léger cu naturalețea ireversibilei deveniri. Spre ce? Nișă luminată selenar și, probabil, alarmată hipersensibil, cu un Picasso mic, extras parcă din debaraua sublimului monstru, nișă semănînd cu cea, la fel de mică, din mai puțin pretențiosul muzeu din Tours, un Rembrandt modest (totuși, un Rembrandt). Iată spre ce. O singură obsesie, majoră, după ieșirea din clădire, după trecerea zilelor, acută și acum: culoarea lui Velázquez, unică - toga bărbatului sfînt - a cărui stîngă sprijină toiagul pe umăr: de unde începe vrăjitoria perfectă a faldurilor. O secundă, o secundă doar, mă deranjează mîna (parcă) prea mică, ieșită de sub ultimul fald. (Cîtă impertinență, nu?) Știi prea bine că ocrul tutelar mă va urmări, nevrotic, în sărmanu-mi mare atelier din Armeană.

Trotuarele au parfumul magazinelor. Intrarea în parfumerie are incastrate, în roza marmură, mărcile auguste: Christian Dior, Lancôme, Yves Saint Laurent, Cacharel, Nina Ricci, Sisley, Clarins, Boss. Seara, înainte de culcare, tălpile mocasinilor emană parfumurile voalurilor și reverelor gata de bal.

Văzîndu-mi desenele cu copaci de pe Loara, C., amuzat-colegial: Și cine știe că nu-s de pe Bahlui! Îl asigur la fel de amuzat, la fel de colegial: *Eu* știu că-s de pe Loara. Și e suficient.